

Tisztelt vendégeink, tisztelt barátaink!

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy itt lehetek és köszönhetem Önöket, Benneteket.

Diákként, gyerekként, amikor gondolkoztam és tanulmányoztam a világot, érdemben nem találkoztam a roma holokauszt témájával. Egyszerűen nem tanultunk róla részletesen.

Engem az készítette rá, hogy megértsem a végtelenséget, egy olyan eseménysorozatot, amely túl nagy és túlságosan kívül van személyes tapasztalatomtól, hogy amikor a rendszerváltozás után ismerté és szabaddá váltak az információk, meg akartam ismerni a II. világháborúban történt eseményeket.

Erre a szabaddá vált információra szükségem volt. Megismerve a holokauszt történelmi tényét, felfoghatatlanná vált számomra, hogy az ember mi mindenre képes. A legveszélyesebb fegyvereszközt használták fel több millió ember kiirtásához. Ez az, amit úgy nevezünk, hogy tudat.

Meglátásom szerint minden népiirtás és hasonló gonoszságok alapja az emberi tudás logikai és erkölcsi összekuszálódása. A logika és az erkölcs lehetővé tette a logikátlan és erkölcstelen valóságot! Érthetetlen számomra. Érthetetlen, mert mindehhez még szükség volt egy bizonyos bürokratikus rendszerre is.

Abban a bürokratikus rendszerben nem bűnözőkről, szadistákról, vagy örültekről beszélünk, hanem az adminisztrátorokról, az ügyvédekről, a bírásokról és a technokratákról, akik gyakran nem tesznek többet, mint a papírok aláírása, menetrendek kidolgozása, számok hozzáadása és konferenciákon való részvétel. Készek voltak több emberfaj végleges elpusztítására az asztalukon.

Tehát itt vagyunk ma, hogy megkérdezzük, miért is emlékezzünk a holokauszt minden áldozatára? Azokra, akik családjukért dolgoztak, akik a saját országukban járultak hozzá a társadalomhoz, a kultúrához az ország építéséhez, úgy, ahogy családjuk nemzedékei már elözték tetteik.

Az idő múlásával felhígulhat a történelem leckéje, gyengítheti kollektív emlékezetünket, és megzavarhatja a háború és a népiirtás valóságos horrorjait. Ezért fontos a megemlékezés.

Nem engedhetjük meg, hogy elfelejtsük a holokausztban meghalt emberek életét. Emlékeznünk kell arra a harcra, amellyel a romák is szembesültek, amikor saját országukban üldözték őket.

Ez a történelem egy része, amelyet el kell ismernünk és tanulnunk kell belőle. És nagyon fontosnak tartom, hogy az életet, a művészetet, a tudást, a hitet, a tapasztalatot figyelembe véve ismerjük meg egymást, törekedjünk arra, hogy empatikusabbá váljunk, miközben nem feledhetjük a holokauszt tényét.

Köszönöm, hogy meghallgattak!